

Іван ВАНКЕВИЧ
студент групи ЕМЕ-21 Навчально-науковий інститут
міжнародних економічних відносин ім. Б. Д. Гаврилишина
Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:
к.е.н., доц. кафедри банківської справи ТНЕУ Стечишин Т.Б.

КРИПТОВАЛЮТИ: ХАРАКТЕРИСТИКА, ОСОБЛИВОСТІ, ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ

З давніх часів люди купували блага і послуги в обмін на особливий товарний еквівалент. Ним слугували черепашки, хутро, намисто, цигарки та інші засоби платежу. У процесі становлення торгівельних відносин виникли гроші. На даний момент розвитку суспільства жодна людина не може уявити своє нормальне життя без грошей. Нині в світі існує більше 150 діючих валют. Тим не менше, сучасне суспільство продовжує нарощувати потужності в науково-технічному прогресі. Зараз безліч людей мають можливість спостерігати за появою нового засобу платежу, назва якого криптовалюта.

Буквально за останній рік криптовалюта завоювала до себе інтерес не тільки людей, а цілих держав, які почали активно впроваджувати цю валюту в свій повсякденний обіг. Йдеться про людей і про те, як вони вважають за краще використовувати обмежені ресурси, щоб задовольнити необмежені потреби. Саме ми формуємо попит на ринку, під впливом чого змінюється ціна на цікавий для нас товар. Під впливом ажіотажу мас курс провідної криптовалюти стрімко зростає, після чого деякі галузі економіки збільшують своє часткове співвідношення на фінансовому ринку. Ніхто не може відчутти, контролювати, повністю оволодіти і зупинити її розвиток. З чого випливає висновок, криптовалюта підпорядковує собі все чим користуються люди в цьому світі. Це зародок нової інтернет революції. З часом криптовалюти тільки набирають популярності і цей процес, на жаль, є не відворотним

Криптовалюта – це цифрові монети, захищені від підробки, які можна зберігати в електронних гаманцях і переводити між ними. Важливо, що відсутній емісійний центр, що відповідає за випуск криптовалюти і кожен криптогаманець є банком. Тобто, кожен бажаючий може створювати таку валюту, встановивши вдома потужний комп'ютер [1].

Найвідомішою і найпоширенішою криптовалютою на сьогодні є Bitcoin. Криптовалюта нічим не забезпечена і існує чисто на довірі користувачів. Bitcoin покладається на криптографічні принципи, щоб створити унікальні, невідтворювані і ділені маркери валюти. Користувачі зберігають криптографічні ключі до своїх власних грошей локально на персональному комп'ютері, і проводять транзакції безпосередньо один з одним через пірингову мережу, перевіряючи за допомогою мережі достовірність грошових переказів. Фізично кожна монета в системі має свій унікальний ключ [2].

Поява і стрімке зростання популярності біткоіна сприяли й розповсюдженню технології, на якій, власне, побудована та функціонує система криптовалюти. Спосіб зберігання даних або цифровий реєстр будь-яких операцій, упорядкованих у блоки за ланцюговим принципом, отримав назву Blockchain (англійською «block» — блок, «chain» — ланцюг). Саме завдяки технології «блокчейну» забезпечуються основні принципи біткоіна:

- **прозорість** — усі учасники групи мають доступ до так званої «книги», де занотовують дані всіх грошових переказів, що відбувається всередині системи. Це дає можливість кожному учасникові в будь-який момент подивитися, які операції здійснювалися з моменту першого запису і до сьогодні;

- **анонімність** — жоден з учасників групи не знає особистості інших, оскільки навіть під час переказу коштів бачить лише запис у вигляді набору цифр і букв;

- **децентралізація** — така «книга обліку» зберігається не в якомусь певному місці в єдиному екземплярі, а у вигляді копії у кожного користувача, який підключився до системи. Зруйнувати систему можна лише за допомогою відключення всіх її анонімних учасників, які перебувають у різних частинах світу, тому знищити базу даних практично неможливо.

- **швидкість** — переказ криптовалюти за допомогою системи відбувається досить швидко, після підтвердження операції її неможливо скасувати та повернути переказ;

- **захищеність** — через певний час на такому аркуші закінчується місце для записів. Тоді його «опечатують» унікальним зашифрованим кодом, погодженим усіма учасниками. Відтак записи на такому аркуші можна лише передивлятися, але не змінювати.

- **гарантія** — оскільки кожна наступна сторінка-блок залежить від попередньої, якщо хтось захоче змінити дані вже «опечатаної» сторінки, йому також доведеться змінити зміст і шифр усіх наступних сторінок. А здійснити це самотужки, урахувавши зростаючу складність обчислення кожного наступного коду, просто неможливо [3].

При здійсненні транзакції користувач додає до монети відкритий ключ адресата і підписує її своїм особистим закритим ключем. Щоб запобігти подвійному списанню однієї монети, всі транзакції транслюються іншим учасникам, а повний список транзакцій в анонімному вигляді зберігається в розподіленій мережі. Для запобігання багаторазової витрати однієї і тієї ж суми мережа реалізує щось подібне розподіленому серверу часу, використовуючи ідею ланцюжка хешів, кожен з яких обчислюється на базі попереднього. Для зменшення розміру розподіленої мережевої БД використовується деревоподібне хешування.

Нові технології стрімко входять в наше життя. У деяких випадках після кількох років з моменту їхньої появи ми вже не можемо уявити без них наш світ. Так само і криптовалюти — вони вже ввійшли в наше життя. Можна робити спроби їх законодавчого регулювання чи заборони, але це вже явище, яке в найближчому майбутньому лише прогресуватиме.

До переваг використання криптовалют суспільством варто віднести:

- цілодобова доступність грошових коштів. Вилучити або заморозити криптовалюту неможливо, в системах відсутні банківські дні як такі;
- перевірка валідності операцій може бути проведена в будь-який час;
- швидкість видобутку криптовалюти досить складно розрахувати;
- практично у всіх системах комісія добровільна;
- емісія криптовалюти обмежена, що привертає увагу інвесторів;
- за своєю сутністю криптовалюта дефляційна, відповідно, вона не підпадає під вплив інфляції;
- перекази між країнами не оподатковуються комісією.

До основних недоліків відносимо [4]:

- неможливість контролю міжнародних переказів. Випуск і рух криптовалюти не контролюються жодними органами нагляду;
 - відкликати платіж неможливо. Про цей недолік цифрової валюти бажано не забувати, оскільки завжди є ймовірність зіткнутися з шахраями і позбутися коштів;
 - практично у всіх системах емісія обмежена. Довіра до криптовалюти дуже хитка через відсутність єдиного організатора торгівлі;
 - спекулятивність криптовалюти через відсутність її забезпечення;
 - на коливання курсу можуть впливати як локальні, так і основні фактори.
- Курси основних криптовалют мають високу волатильність і можуть суттєво змінюватися навіть протягом дня

Зважаючи на переваги та недоліки функціонування крипто валют в економічному просторі, на даний момент чітко визначити перспективи розвитку криптовалюти і її майбутнє не можливо. Вважаємо, що нині існують перспективи їх застосування лише у спекулятивному та неофіційному форматі. Їх кількість поступово буде збільшуватись, так як це дуже популярна валюта зараз. А це значить, що пропозиція криптовалют на ринку збільшиться, що призведе до зниження цін на них.

Висновки. Протягом декількох останніх років криптовалюта почала набувати неабиякої популярності і ця тенденція продовжується надалі. Поступово різноманітність криптовалют збільшується. Так чи інакше вони повільними темпами входять у повсякденне життя людей. Років 10 назад ніхто і не міг подумати, що всім привична готівка буде замінюватись карткою, а зараз спостерігається схожа ситуація з криптовалютами. Яким би важким процес майнінгу не був, все рівно знайдуться люди, котрі будуть цим займатись. Зараз курс багатьох криптовалют є досить високим. Проте, на нашу думку, це викликане лише великим ажіотажем навколо цього питання. І з часом її популярність зменшиться, адже сама процедура використання криптовалют є не досконалим. Та й сам курс цих валют є дуже не стабільним, то ніхто не захоче вкладати свої власні кошти в цю діяльність.

Література:

1. Криптовалюта: що це таке і які перспективи її розширення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://groshi-v-kredit.org.ua/kryptovalyuta-scho-tse-take-i-yaki-perspektyvy-jiji-poshyrennya-dumka-ekspertiv.html>.
2. Біткоїн цифрова валюта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://referat-na-temu-bitkoin-cifrova-kriptova%20ljuta%20.html>.
3. Bitcoin та Blockchain: що це таке і як працює в Україні та світі: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hromadske.ua/posts/shcho-take-bitcoin>.
4. Криптовалюта – що це таке?: – Режим доступу: <http://hi-news.pp.ua/tehnka-tehnologyi/2706-kryptovalyuta-scho-ce-take.html#sel=>.

Ірина ВАЩУК

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи ТНЕУ Галіцейська Ю.М.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД БАНКІВСЬКОГО КРЕДИТУВАННЯ

Стабілізація економічного стану в Україні, а також необхідність забезпечення послідовного економічного зростання, висуває ряд важливих проблем з організації та проведення кредитування підприємств малого та середнього бізнесу фізичних осіб і